

Na osnovu člana 7. stav 2. tačka 7, člana 9. stav 1. tačka 2. Zakona o društvima za osiguranje Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 17/05, 1/06 i 64/06) i člana 16. stav 1. tačka 2. Statuta Agencije za osiguranje Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 30/06), Upravni odbor Agencije za osiguranje Republike Srpske na sjednici održanoj dana 27.12. 2007. godine donio je:

PRAVILNIK
o sadržaju izvještaja nezavisnog revizora
o obavljenoj reviziji finansijskih i drugih izvještaja
društava za osiguranje

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom se propisuje minimalni obavezni sadržaj izvještaja o obavljenoj reviziji finansijskih i drugih izvještaja društava za osiguranje (u daljem tekstu: društva), koji je naročito značajan za skupštine akcionara društava i Agenciju za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija) u obavljanju njene nadzorne funkcije.

Član 2.

(1) U smislu ovog pravilnika pod revizijom finansijskih i drugih izvještaja društva se podrazumijeva:

a) revizija finansijskih izvještaja društva, koji se sastavljaju u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja,

b) provjera ispravnosti i potpunosti dodatnih odnosno posebnih izvještaja društava, propisanih zakonima i podzakonskim propisima iz oblasti osiguranja.

v) analiza organizacije, efikasnosti poslovnih funkcija, posebno informacionog sistema, poštovanja pravila o upravljanju rizicima i kadrovske osposobljenosti društva.

(2) Izvještaj o obavljenoj reviziji finansijskih i drugih izvještaja društva (u daljem tekstu: izvještaj o reviziji) sastavlja se u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 67/05), Zakonom o društvima za osiguranje, zakonom koji reguliše osnivanje i poslovanje privrednih društava, Pravilnikom o reviziji finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj:120/06), Međunarodnim standardima revizije, ovim pravilnikom i kodeksom etike profesionalnih računovođa i revizora u Republici Srpskoj.

(3) Izvještaj o reviziji sadrži mišljenje i izvještaj nezavisnog revizora, kao i analize i priloge. Nezavisni revizor potpisuje ukupno mišljenje na osnovu svih pojedinačnih izvještaja i analiza.

(4) Izvještaj o reviziji sadrži i pismo upravi i nadzornom odboru društva, u kojem se navode ocjene u vezi sa svim nepravilnostima, propustima i slabostima koje su uočene u toku revizije po pojedinačnim izvještajima i analizama, preporuke za njihovo otklanjanje,

kao i ocjene o prihvatanju i izvršenju preporuka iz prethodnog izvještaja nezavisnog revizora.

(5) Agencija može da naloži društvu da traži od nezavisnog revizora dodatna objašnjenja u vezi sa postupkom revizije i izvještajem o reviziji.

Član 3.

(1) Revizija finansijskih izvještaja društava je obavezna i obavlja se za izvještaje koji se odnose na godinu koja se završava na dan 31. decembra, u slučaju statusnih promjena u društvu i posebnim slučajevima kada Agencija to ocijeni potrebnim.

(2) U slučaju statusnih promjena, društvo je dužno da izvrši reviziju finansijskih izvještaja, sastavljenih prema stanju na dan izvršene statusne promjene.

(3) Revizija u slučaju statusnih promjena se obavlja najkasnije u roku od 30 dana od dana izvršene statusne promjene, a finansijski izvještaji i izvještaj o reviziji se dostavljaju Agenciji u roku od pet dana od okončanja revizije.

II IZBOR NEZAVISNOG REVIZORA I POSTUPAK REVIZIJE

Član 4.

(1) Skupština akcionara društva imenuje nezavisnog revizora, uz prethodnu saglasnost Agencije.

(2) Za dobijanje saglasnosti od strane Agencije, nezavisni revizor pored ispunjavanja uslova utvrđenih propisima o računovodstvu i reviziji, što dokazuje rješenjem o izdavanju dozvole za rad, mora ispunjavati i posebne uslove:

a) da kod istog društva nije obavljao reviziju finansijskih i drugih izvještaja više od pet uzastopnih prethodnih godina;

b) da u godini na koju se odnosi revizija, nije kod istog društva obavljao konsultantske ili slične usluge, što se potvrđuje izjavama direktora društva i revizorskog preduzeća;

v) da u prethodnoj godini nije kod predmetnog društva na osnovu obavljene revizije ostvareno više od polovine ukupnog prihoda, što se potvrđuje odgovarajućom knjigovodstvenom dokumentacijom - bilansom uspjeha i izjavom o naplaćenju naknadi za obavljanje reviziju u tom društvu;

g) da je u odnosu na društvo i akcionare društva nezavisan, odnosno da nema odnos koji bi mogao dovesti u pitanje nezavisnost i nepristrasnost, što se potvrđuje izjavom direktora revizorskog preduzeća;

d) da izvještaj o reviziji za neko od društava, u periodu od dvije prethodne godine, nije od strane Agencije negativno ocijenjen sa stanovišta zakona i podzakonskih propisa iz oblasti osiguranja;

đ) da nije dao pozitivno revizorsko mišljenje u izvještaju o reviziji za društvo kome je, nakon toga, a u vezi nepravilnosti i/ili nezakonitosti u godini na koju se odnosi izvještaj o reviziji, oduzeta dozvola za rad ili od strane Agencije uvedena neka zaštitna mjera, odnosno nad kojim je otvoren postupak stečaja ili likvidacije.

Član 5.

(1) Nezavisni revizor je obavezan da bez odlaganja obavijesti Agenciju ako u toku obavljanja revizije uoči činjenice koje ukazuju na:

- a) teže kršenje zakona ili drugih propisa o osiguranju;
- b) materijalno značajnu promjenu finansijskog rezultata društva;
- v) teže kršenje internih akata društva, ili
- g) ostale okolnosti koje mogu ozbiljnije ugroziti dalje poslovanje društva.

(2) Otkrivanje činjenica iz prethodnog stava ne smatra se povredom propisa i ugovora između revizorskog preduzeća i društva.

Član 6.

(1) Ako postoje razlozi za sumnju u istinitost, ispravnost i potpunost izvještaja o reviziji Agencija može u postupku nadzora da zahtijeva provjeru izvještaja o reviziji od strane drugog nezavisnog revizora, na teret društva.

(2) O ustanovljenim propustima, nepravilnostima i/ili nezaklonostima u obavljenoj reviziji i radu nezavisnog revizora Agencija obavještava organ nadležan za nadzor preduzeća za reviziju.

Član 7.

Mišljenje dato u izvještaju nezavisnog revizora može biti izraženo samo kao:

a) pozitivno, što znači da su finansijski i drugi izvještaji društva istinito i objektivno prikazani po svim materijalno značajnim aspektima i da su u potpunosti u skladu sa zakonom, propisima Agencije i međunarodnim računovodstvenim standardima i da je revizija u potpunosti obavljena, ili

b) mišljenje s rezervom, što znači da postoje određeni problemi vezani za finansijske i druge izvještaje društva, kao što su nedostatak dokaznog materijala, odstupanje finansijskih izvještaja, njihovih dijelova ili drugih izvještaja od zakona, propisa Agencije i međunarodnih računovodstvenih standarda, ograničenja u obimu revizije i sl, ali koji nisu od takvog materijalnog i prožimajućeg značaja da bi zahtijevali negativno ili uzdržano mišljenje, ili

v) negativno, što znači da finansijski i drugi izvještaji društva nisu istinito i objektivno prikazani, da nisu u skladu sa zakonom, propisima Agencije i međunarodnim računovodstvenim standardima i da je revizor zaključio da finansijski i drugi izvještaji navode na krive zaključke ili da su nepotpuni, ili

g) uzdržano (bez izražavanja mišljenja) što znači da je revizor zaključio da je mogući efekat ograničenja obima revizije od takvog materijalnog i prožimajućeg značaja da se nije mogao pribaviti odgovarajući revizijski dokaz, odnosno da postoji ozbiljna sumnja u sposobnost društva za dalje uspješno poslovanje i sadrži napomenu da revizor ne preuzima nikakvu odgovornost za istinitost i objektivnost izvještaja koji su bili predmet postupka revizije.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

Član 8.

(1) U skladu sa propisima i standardima iz člana 2. ovog pravilnika i revizorskom praksom, nezavisni revizor, u postupku revizije, sastavlja pojedinačne izvještaje i daje mišljenje o:

- a) finansijskim izvještajima (bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu, bilans tokova gotovine, napomene uz finansijske izvještaje);
- b) stanju i promjenama tehničkih rezervi osiguranja;
- v) stanju i strukturi ulaganja sredstava tehničkih rezervi, ne uključujući matematičku rezervu;
- g) stanju i strukturi ulaganja sredstava matematičke rezerve;
- d) stanju i strukturi ulaganja sredstava garantnog fonda;
- đ) vrednovanju bilansnih i vanbilansnih pozicija, te računovodstvenim politikama.

(2) Uz izvještaje iz stava 1. ovog člana, nezavisni revizor obavezno prilaže analize koje se odnose na:

- a) finansijske izvještaje;
- b) način vođenja poslovnih knjiga;
- v) ispravnost i potpunost dodatnih/posebnih izvještaja koje društva, na osnovu propisa, dostavljaju Agenciji;
- g) finansijske transakcije s povezanim licima;
- d) posrednike u osiguranju s kojima društvo ima zaključene ugovore o posredovanju u osiguranju;
- đ) osnovne pokazatelje uspješnosti poslovanja (ekonomičnost, produktivnost, rentabilnost, likvidnost);
- e) organizaciju društva, efikasnost poslovnih funkcija, a posebno funkcionisanje informacionog sistema, pravila i način upravljanja rizicima u poslovanju i ulaganjima, kadrovku osposobljenost.

Član 9.

(1) Nezavisni revizor obavezno iznosi i obrazlaže mišljenje o pouzdanosti podataka koji su osnov za obračunavanje i iskazivanje pozicija na koje ovlašćeni aktuar daje svoje mišljenje.

(2) Nezavisni revizor posebno iznosi i obrazlaže usklađenost potraživanja i obaveza sa evidencijama dužnika i povjerilaca, kao i razloge eventualne neusklađenosti. Za one iznose potraživanja i obaveza za koje se utvrdi da mogu značajnije uticati na finansijski rezultat i položaj društva, obavezno se iznose detaljniji podaci sa nazivima dužnika odnosno povjerilaca, navodima o povezanosti sa društvom, uključujući i posrednike, preduzetim mjerama za naplatu, stepenu otpisa, osnovanosti i realnosti otpisa.

Član 10.

Izvještaj o stanju i promjenama tehničkih rezervi osiguranja treba da sadrži najmanje:

- a) stanje tehničkih rezervi osiguranja na početku i na kraju godine, promjene tokom godine, kao i usklađenost sa propisima;

b) obrazloženje uticaja promjene metoda i načina izračunavanja tehničkih rezervi osiguranja na finansijski rezultat i položaj društva, ako je društvo promijenilo metod i način izračunavanja tehničkih rezervi.

Član 11.

Pojedinačni izvještaji o stanju i strukturi ulaganja sredstava tehničkih rezervi, matematičke rezerve i garantnog fonda društva trebaju da sadrže najmanje:

a) opis i pregled stanja i strukture ulaganja sredstava na početku i na kraju godine, kao i i promjene tokom godine;

b) usklađenost stanja i strukture ulaganja sredstava sa zakonom i podzakonskim propisima, koji bliže uređuju visinu, strukturu i način ulaganja sredstava društva;

v) mišljenje o sigurnosti ulaganja, odnosno sredstvima obezbjeđenja ulaganja, postignutom prinosu i tržišnosti, odnosno likvidnosti ulaganja, ročnosti, disperziji ulaganja, kao i strukturalnoj, valutnoj i vremenskoj usklađenosti.

Član 12.

Izvještaj o vrednovanju bilansnih i vanbilansnih pozicija, te računovodstvenim politikama sadrži opis metoda upotrebljenih pri vrednovanju pojedinih bilansnih i vanbilansnih pozicija, kao i navođenje upotrebljenih računovodstvenih politika.

Član 13.

(1) Analiza bilansa stanja, pored ostalog, obavezno sadrži prikaz :

a) vrijednosti i strukture nematerijalnih sredstava (ulaganja), kao i uslova pod kojima su navedena ulaganja izvršena i ocjenu navedenih uslova u odnosu na tržišne;

b) vrijednosti i strukture nekretnina (posebno namijenjenih za obavljanje djelatnosti osiguranja i investicionih nekretnina-ulaganja), stepena amortizovanosti i evidencije o vlasništvu;

v) vrijednosti, strukture i stepena završenosti nekretnina i opreme u pripremi;

g) dugoročnih finansijskih ulaganja, posebno u povezana pravna lica, po strukturi i ročnosti, kao i podatke o uslovima pod kojima su plasirana sredstva sa ocjenom tih uslova u odnosu na tržišne uslove i usklađenosti plasmana sa vrstom poslova osiguranja koje društvo obavlja;

d) učešća u kapitalu zavisnih, povezanih i ostalih pravnih lica, sa nazivom, iznosom, procentom učešća društva u kapitalu i podacima o ukupnoj strukturi vlasništva tih lica;

đ) kratkoročnih finansijskih plasmana, posebno u povezana pravna lica, po strukturi i ročnosti, kao i podatke o uslovima pod kojima su plasirana sredstva sa ocjenom tih uslova u odnosu na tržišne uslove i usklađenosti plasmana sa vrstom poslova osiguranja koje društvo obavlja;

e) potraživanja po osnovu premije data po vrstama osiguranja, ročnoj strukturi i ispravci vrijednosti tih potraživanja, sa podacima o najvećim dužnicima;

ž) potraživanja po osnovu učešća u naknadi šteta sa ispravkom vrijednosti, te podacima o najvećim dužnicima;

z) ostalih potraživanja, uključujući i potraživanja iz specifičnih poslova, zajedničkih ulaganja i sl, po strukturi i ročnosti, ispravci vrijednosti tih potraživanja, sa podacima o

najvećim dužnicima, kao i poseban prikaz međusobnih potraživanja i obaveza i njihovom izvršavanju kod zajedničkih ulaganja;

i) vrijednosti i strukture aktivnih vremenskih razgraničenja, promjena u toku godine, sa obrazloženim stavom o izvršenim razgraničenjima;

j) iznosa i strukture kapitala društva i garantnog fonda, obračuna margine solventnosti, kao i ocjenu usklađenosti sa propisima;

k) akcionara društva sa kvalifikovanim udjelom, kao i podatke o povezanosti akcionara, podatke o vlasnicima pravnih lica, koja su akcionari društva, sve do krajnjih vlasnika u lancu vlasništva - fizičkih lica;

l) vrijednosti i strukture dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja, kao i ocjenu usklađenosti sa propisima;

lj) dugoročnih obaveza, po strukturi i ročnosti, posebno prema povezanim licima;

m) kratkoročnih obaveza, po strukturi i ročnosti, posebno prema povezanim licima;

n) obaveza za štete i njihovoj usklađenosti sa propisanim ili ugovorenim rokovima za isplatu šteta;

nj) obaveza prema Zaštitnom fondu Republike Srpske;

o) ostalih obaveza, posebno prema povezanim licima, obaveza iz specifičnih poslova, zajedničkih ulaganja i sl.

p) vrijednosti i strukture pasivnih vremenskih razgraničenja, promjena u toku godine, sa obrazloženim stavom o izvršenim razgraničenjima;

r) likvidnosti i solventnosti društva, nakon analize i ocjene stanja i realnosti potraživanja i obaveza.

(2) Za sve vrste plasmana i potraživanja obavezno se navode podaci o vrsti odnosno strukturi, vrijednosti, ročnosti, ispravci vrijednosti, osnovanosti i realnosti otpisa, kao i pojedinačni podaci o najvećim dužnicima.

(3) Analiza bilansa stanja obavezno sadrži i prikaz strukture rizične aktive i ocjenu o rezervama za taj dio aktive.

(4) Analiza bilansa uspjeha društva, pored ostalog, obavezno sadrži podatke i ocjenu nezavisnog revizora o:

a) poslovnim prihodima i rashodima;

b) ostvarenoj premiji osiguranja po vrstama, prihodu od premije, rasporedu bruto premije osiguranja prema propisima i internim aktima društva, svim vrstama datih popusta na premiju, usklađenosti sa propisima i uticaju odobrenih popusta na poslovni rezultat;

v) ostvarenim poslovnim rashodima odnosno troškovima poslovanja i njihovoj pokrivenosti režijskim dodatkom;

g) ostvarenim finansijskim prihodima i rashodima, posebno sa povezanim licima;

d) ostalim (netehničkim) prihodima i rashodima;

đ) finansijskom rezultatu, po segmentima prihoda i rashoda, a posebno se daje obrazloženje u slučaju gubitka, sa detaljnijim pregledom strukture one grupe prihoda i rashoda u okviru koje je ostvaren gubitak.

Član 14.

(1) Analiza načina vođenja poslovnih knjiga sadrži ocjenu nezavisnog revizora o tome:

a) da li poslovne knjige društva i finansijske izvještaje vode, odnosno sastavljaju stručna i ovlášćena lica;

b) da li se poslovne knjige društva, uključujući i pomoćne knjige, vode uredno, ažurno i potpuno, na način koji omogućava kontrolu ispravnosti knjiženja, čuvanja i korišćenja podataka, kao i uvid u hronologiju izvršenih knjiženja i praćenje svih promjena.

(2) Nezavisni revizor naročito ispituje i daje ocjenu o tome da li se, na način iz stava 1. ovog člana i u skladu sa propisima, vodi evidencija obrazaca „strove evidencije“, po vrstama osiguranja, u društvu i kod zaduženih lica, kao i evidencija šteta po vrstama osiguranja.

Član 15.

(1) Analiza ispravnosti i potpunosti izvještaja koje društva, na osnovu propisa, obavezno dostavljaju Agenciji, sadrži ocjenu nezavisnog revizora o ispravnosti i potpunosti tih izvještaja, a posebno o propisanim izvještajima koji se odnose na elemente i kontrolu margine solventnosti i garantni fond.

(2) Kriterijum ispravnosti i potpunosti izvještaja iz stava 1. ovog člana, pored ostalog, je i njihova usaglašenost s revidiranim finansijskim izvještajima.

Član 16.

(1) Analiza finansijskih transakcija sa povezanim licima sadrži nazive, odnosno ime i prezime, povezanih lica sa kojima je društvo obavljalo finansijske transakcije, vrstu povezanosti, pravni ili drugi osnov transakcije, vrstu i vrijednost izvršenih transakcija, te mišljenje nezavisnog revizora o uticaju izvršenih transakcija na finansijski rezultat i položaj društva.

(2) Pod povezanim licima u smislu ovog pravilnika se smatraju lica definisana Zakonom o društvima za osiguranje i utvrđena u podzakonskim propisima.

Član 17.

Analiza o posrednicima u osiguranju, s kojima društvo ima zaključene ugovore o posredovanju u osiguranju, sadrži podatke o usaglašenosti stvarnog broja posrednika sa brojem posrednika navedenim u izvještaju koji društvo dostavlja Agenciji, te o ugovorenoj, obračunatoj i isplaćenju proviziji posrednicima i njenom učešću u premiji po vrstama osiguranja i učešću u troškovima sprovođenja osiguranja.

Član 18.

(1) Društvo je obavezno da skraćene šeme bilansa uspjeha i stanja, zajedno sa revizorskim mišljenjem i osnovnim podacima o članovima uprave i nadzornog odbora društva (u daljem tekstu: skraćeni izvještaj), objavi najkasnije roku od 15 dana od dana sastavljanja izvještaja o reviziji u najmanje jednom dnevnom listu dostupnom na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i da Agenciji bez odlaganja dostavi kopiju objave.

(2) Direktor Agencije može odlukom ili uputstvom detaljnije propisati sadržaj i oblik skraćenog izvještaja.

(3) Cjelokupan finansijski izvještaj i izvještaj o reviziji, bez priloga i analiza, se objavljuje na web-stranici društva, najkasnije u roku od 15 dana od dana sastavljanja izvještaja o reviziji.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19.

Odredbe ovog pravilnika se primjenjuju na reviziju finansijskih i drugih izvještaja društava, uključujući i reviziju finansijskih i drugih izvještaja za 2007. godinu.

Član 20.

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o minimalnom sadržaju izvještaja nezavisnog revizora o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja društava za osiguranje ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 15/07).

Član 21.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Broj:UO- 37/07
Banja Luka, 27.12.2007.godine

PREDSJEDNIK
UPRAVNOG ODBORA
Branka Bodroža